

GOŃCIECZESTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Na tle kryzysu Europy

Cały szereg przyczyn sprawia, że Europa przeżywa dzisiaj niebywały kryzys związany z głębokim przeobrażeniem jej stosunków gospodarczych. Nadprodukcja, przestarzałe formy techniki i organizacji przemysłowej chroniącej, że tak powiemy, bezrobocie, wyczerpywanie się bogactw naturalnych naszego kontynentu, przeludnienie, zbyt wysoka skala wymagań życiowych przy powszechnej pauperyzacji, zamknięcie całego szeregu terenów emigracyjnych dla naszego przyrostu ludności, konkurencja krajów za morskich, które łączyły się w siebie swój własny przemysł i swe rolnictwo itd., itd. — oto poszczególne momenty tego kryzysu. Odczuwają go wszystkie państwa Europy i wszystkie bez wyjątku, aby go rozwiązać zmuszone są do całkowitego przebudowania swych stosunków gospodarczych. Innymi słowy, staje przed nimi konieczność przystosowania wszelkich postaci swego zbiorowego życia do nowych wytworzących się warunków istnienia.

Nikt się nie tuzi, że adaptacje te jest łatwo uczynić. Przeciwnie, wszyscy jasno widzą, jej ogromne trudności, spotęgowane w dodatku trudnością mi finansowemi i wyczerpaniem powojennem. Niemniej adaptacje te Europa musi przeprowadzić, jeśli nie chce zginąć i jeśli pragnie — jak to mówi lord Londonderry — skierować kryzys, który przeżywa, po linii rozwoju, a nie po linii upadku.

Otóż jednym z pierwszych do tego warunków jest dokładne zdanie sobie sprawy z istnienia wzajemnej interdependencji ekonomicznej. Narody zależne są ekonomicznie jedne od drugich. Koncepcja samowystarczalności gospodarczej najzupełniej zbankrutowała. Praktyka wykazała, że żaden naród nie może sam sobie we wszystkim wystarczyć, lecz przeciwnie, że potrzebuje innych, aby zadowolnić swoje najelementarniejsze nieraz potrzeby.

Tak np. Włochy potrzebują węgla, którego kraj ich nie posiada; Anglia potrzebuje cukru, którego nie wyrabia, a Francja zboża, którego ma za mało. Przykładów podobnych jest bez liku od najprostszyc do najbardziej skomplikowanych. Wzięte i zbadane w swym całokształcie pouczają nas nadto, że nie każdemu opłaca się wyrabiać dany produkt (rolniczy czy przemysłowy) i siebie samego w domu. Taniej i wygodniej jest go sprowadzać nawet z daleka. Dużo przyczyn gra tu rolę: klimat, położenie geograficzne, drogi komunikacyjne, przyzwyczajenie techniczne wyszkolenie, poziom kulturalny, gorsza lub lepsza organizacja, gorzej lub lepiej zmontowane warsztaty pracy itd.

Dość, że co się jednymi doskonale opłaca robić, tego inni wykonać nie mogą wcale, albo wykonać mogą tylko o wiele drożej, a czasem i znacznie gorzej. Innymi słowy, nie wytrzymują konkurencji, tamtym przeszkadzają, a sobie tylko szkodzą.

Dlatego też tak niezmiernie ważnym się dziś staje dokładne zorientowanie się w tem, czem właściwie być powinna gospodarcza racja stanu dla danego państwa — w jakim kierunku powinno się rozwijać ono, w czem specjalizować, co powinno być jego główną funkcją w rodzinie innych narodów. Do kładne wyjaśnienie sobie owej gospodarczej racji stanu nietylko jest konieczne dla uchronienia się od różnych niemilych niespodzianek, ale stanowi również nieodzowny warunek rozwoju i postępu. Złe zrozumienie gospodarczej racji stanu odbić się fatalnie

musi na całej przyszłość danego narodu. Błędy tu popełnione wszczą się straszliwie, nietylko pod względem ekonomicznym, lecz także społecznym i politycznym.

A teraz zadamy naszym czytelnikom pytanie: czy posiadają oni umotywowane zdanie co do tego, jaką być powinna gospodarcza racja stanu Polski?

Jest to jedno z tych zasadniczych pytań, które należy sobie postawić i na które każdy Polak obowiązany jest móc sobie i innym odpowiedzieć jasno i wyraźnie. W przeciwnym bowiem razie nigdy nie potrafimy przeprowadzić u siebie tej możliwości dostosowania się do nowych warunków istnienia w świecie powojennym, nigdy nie potrafimy przystosować wszystkich postaci naszego zbiorowego bytowania do wymagań skomplikowanej epoki, w której się już znajdujemy.

kiem zainteresowaniem przysłuchując się przemówieniom liderów klubowych, przyczem dyskusji przysłuchuje się również premier Bartel, i jeden z twórców projektów zmiany konstytucji, minister sprawiedliwości, Makowski.

Dalszy ciąg dyskusji odbędzie się na wtorkowym posiedzeniu.

Murzyni amerykańscy manifestują wdzięczność dla Kościuszki

Podczas wielkiej dorocznej manifestacji polaków w Chicago w dniu 13 czerwca ku czci Tadeusza Kościuszki w parku Humboldt, wielkie wrażenie wywołało przemówienie przedstawiciela murzynów R. S. Abbota, wydawcy wielkiego pisma murzyńskiego „The Defender”. Była to właściwie wielka skarga przedstawiciela ludu, który rozumie, że chociaż ma wolność, to jednak teoretycznie, i wzdycha do rzeczywistej wolności, do prawdziwego równouprawnienia. Tem goręcej odczuja dlatego murzyni wspaniały testament Kościuszki, sem serdeczniej rozumiają jego wielkie serce, dla którego mają ogromnie wiele czci.

Wśród ludu murzyńskiego — mówił Abbot — miłość dla Kościuszki nigdy nie zagasnie i Polacy będą mieli wśród murzynów zawsze gorących obrońców i przyjaciół. I wdzięczność ich pójdzie tak daleko, że gdyby Polska kiedykolwiek znalazła się w niebezpieczeństwie, gdy Warszawa znalazłaby się w niebezpieczeństwie, wśród murzynów znajdą się tysiacy, które pójdą jako ochotnicy na pomoc, by choć w części odwzajemnić się za uznanie ich praw do wolności przez wielkiego Kościuszkę.

W rządzie panuje jednomyślność

Pogłoski o rozdźwiękach w łonie rządu są zmyślone

Warszawa. — Od pewnego czasu pojawiają się na łamach pewnych dzienników pogłoski o rzekomych silnych rozdźwiękach pomiędzy poszczególnymi członkami rządu. P. premier Bartel zapytany przez przedstawicieli prasy czy prawdą jest, że w łonie Rady ministrów istnieją rozbieżności zdań, które mogą w rezultacie doprowadzić do rekonstrukcji gabinetu, odpowiedział:

Pogłoski te są najzupełniej nieprawdziwe. Są one spóźnione już o... parę miesięcy. Raczej należałoby je odnieść do tej epoki, kiedy gabinety były emanacjami partii sejmowych. Spory pomiędzy poszczególnymi stronnictwami mogły przeniesić się wówczas i do Rady ministrów. W gabinecie obecnym, który nie zależy od stronnictw, ta najważniejsza przyczyna wewnętrznych tarć nie istnieje.

Dlatego też wszelkie pogłoski o

rozbieżności zdań pomiędzy ministrami są zmyślone. Nawet te resorty, kontynuują p. premier, w których z natury rzeczy muszą przejawiać się odmienne poglądy na te same sprawy, jak n.p. w ministerstwie rolnictwa i w ministerstwie reform rolnych, albo w ministerstwie skarbu i w ministerstwie przemysłu i handlu, wreszcie w ministerstwie pracy — panuje współpraca w najlepszej zgodzie. To samo odnosi się również do mojej współpracy z wszystkimi kolegami bez żadnego wyjątku.

Dobór kolegów był dokonany przezemnie w ten sposób, aby mogli się nie tylko cenić i szanować, ale również rozumieć. Informacje o tarciach wewnątrz gabinetu też z pewnością w czynnym interesie. Mogę pana zapewnić, że efektu do którego zdążają nie osiągną.

Sejm obraduje nad zmianą Konstytucji

Ostra krytyka umowy o wydzierżawieniu monopolu zapalczanego

Warszawa. — Przed przystąpieniem do debaty nad zmianą konstytucji z okazji pierwszego czytania nad rządowym projektem tej materii, oczekiwanym z napięciem. Sejm zatęłił na wstępie poniedziałkowego posiedzenia szereg innych spraw. Słuchanie poselskie złożył poseł Sobiech (Ch. D.), który wszedł na miejsce posła Romocięgo.

Z kolei marszałek doniósł, że minister spraw wewnętrznych wycouje definitywne ustawy samorządowe i że odnośnie pismo ministra — marszałek przesyła komisji administracyjnej.

Następnie przed porządkiem dziennym zabrał głos pos. Niedziałkowski (P. P. S.), prosząc marszałka o interwencję w sprawie nieprawnej jego zdaniem konfiskaty „Robotnika” z 30 czerwca b. r. za podanie w dzienniku tekstu interpelacji poselskiej. Marszałek przyrzekł zająć się tą sprawą.

Izba przystąpiła obecnie do porządku dziennego. Po sprawozdaniu pos. Hartglassa (Koło żyd.) przyjęła Izba wszystkie poprawki Senatu do ustawy notarialnej. Były to poprawki tylko stylistyczne.

Przyjęto dalej w trzecim czytaniu bez zmian ustawę o szkołach akademickich, ustawę o podatku od lokali i ustawę karno-skarbową, jakoteż ustawę o zwalczaniu niemczywej konkurencji z pewną poprawką posła Feldmana (Koło żyd.).

Izba przystąpiła następnie do ustawy o pożyczce dolarowej. Pierwszy przemawiał pos. Byrka (Piast), prosząc o przyjęcie ustawy w brzmieniu komisyjnym i zaznaczając, że jako referent nie będzie krytykował tak zwa-

nej pożyczki zapalczanej, tembardziej że wszystkie dokumenta, dotyczące tej pożyczki są drukowane w sprawozdaniu.

Przedstawiciel Wyzwolenia pos. Wyrzykowski zaatakował bardzo ostro umowę o dzierżawę monopolu zapalczanego, jaką Sejm uchwalił pod terorem ówczesnego ministra skarbu Władysława Grabskiego. Umowa ta przyniosła skarbowi wielkie straty i była co najmniej „lekkomyślnością i niedbalstwem”, jak to określiła Najwyższa Izba Kontroli w swoim sprawozdaniu. Najwłaściwszą konsekwencją byłby wniosek o postawienie przed trybunałem stanu b. ministra Grabskiego. Ponieważ ze względów formalnych wniosek taki obecnie nie byłby dopuszczalny, mówca proponuje, aby wybrać komisję złożoną z 9 członków dla zbadań spraw wydzierżawienia monopolu celem pociągnięcia winnych do odpowiedzialności cywilnej i karnej.

Następnie zabrał głos pos. B. Hausner (Koło żyd.), oświadczając, iż stronnictwo jego przewidywało swego czasu niekorzystne rezultaty dzierżawy, dziś więc głosować będzie za wnioskiem pos. Wyrzykowskiego. W głosowaniu Izba przyjęła ustawę w drugim czytaniu, a wniosek pos. Wyrzykowskiego, rozpatrywany będzie przy trzecim czytaniu.

Następnie Izba przystąpiła do pierwszego czytania projektu rządowego, to jest zmiany konstytucji. Z tej okazji na trybunie sejmowych stanęli najwybitniejsi członkowie parlamentu, którzy w przemówieniach swych wywyszczli stanowisko swoich klubów.

Sejm z naprężoną uwagą i z wiel-

TELEGRAMY.

Sw. Officium o paleniu zwłok

Rzym. Kongregacja św. Officium ogłosiła ostatnio rozporządzenie w sprawie spalania zwłok, które, przeciwnie, muszą być chowane w ziemi. Gdyby ktoś w testamencie wyraził kategorycznie wolę, aby zwłoki jego były spalane, wówczas nie wolno wykonać tego życzenia zmarłego i uważać je należy jako nieistniejące. Gdyby, pomimo wszystko, zwłoki uległy spalaniu, wówczas popiół pochowany być winien w miejscu niepoświęconem.

W każdym razie zwłokom spalonym odmawia się pogrzebu kościelnego i odprawiania nabożeństwa żałobnego.

O stabilizację franka

London. Prezes banku angielskiego Norman, amerykańskiego Federal-Reserve-Bank, Strong i prezes banku Rzeszy niemieckiej, Schacht, zdecydowali się zagwarantować stabilizację franka francuskiego pod warunkiem poczynienia pewnych zmian w planie Davesa.

Radek grozi zajęciem Warszawy

Moskwa. Na wystawie rolniczej Karol Radek wygłosił przemówienie na temat rozbrojenia „państw imperjalistycznych”.

Według sprawozdań, zamieszczonych w prasie sowieckiej, Radek zwołał na wzrost zbrojeń państw europejskich, co jego zdaniem powoduje się przedewszystkiem ruchem rewolucyjnym na Wschodzie. Prócz tego padła słowa burzący widzą, jakoby powodzenie gospodarczej odbudowy związku sowieckiego i obawiają się tej pokojowej odbudowy w ciągu najbliższych 10 lat bardziej, niż wojny agresywnej ze strony sowieków. Na zakończenie swojego przemówienia Radek powiedział:

Nie pragniemy wojny agresywnej, lecz jeśli zechcą oni iść na nasze cen-

Z dziedziny mody. Ciągawy kapelus z miękką głową.

